

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Evy Šonkové a soudců Mgr. Tomáše Kocourka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 16, Praha 1, proti rozhodnutí žalované ze dne 7. 12. 2022, č. j. 10.01-000604/22-003, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 11. 4. 2023, č. j. 14 A 17/2023-8,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalované **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalovaná rozhodnutím ze dne 7. 12. 2022, č. j. 10.01-000604/22-003, neurčila žalobci advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby dle § 18c zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, kterou žalobce žádal pro účely podání ústavní stížnosti proti rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 10. 2022, č. j. 7 As 246/2022-11. Proti rozhodnutí žalované se žalobce brání u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) žalobou. Požádal o osvobození od soudního poplatku.

[2] Městský soud usnesením ze dne 11. 4. 2023, č. j. 14 A 17/2023-8 (dále jen „napadené usnesení“), nepřiznal žalobci osvobození od soudních poplatků. Žádost o osvobození od

soudních poplatků totiž vyhodnotil jako zjevné zneužití práva, které jde proti smyslu a účelu zákona. Poukázal na četnost jím evidovaných řízení, v nichž žalobce brojí proti rozhodnutím žalované o neurčení advokáta (více než 20). Mnohost vedených řízení sice automaticky nevede k závěru o bezúspěšném uplatňování práva, žalobce však podává typizované, bezobsažné, přehnaně formalistické a kverulační návrhy. Žalobce navíc nebyl úspěšný s kasačními stížnostmi v totožných sporech mezi ním a žalovanou, které před městským soudem skončily právě na otázce osvobození od soudních poplatků (městský soud uvedl několik příkladů z rozhodovací praxe NSS). Žádost je proto zjevným zneužitím práva.

[3] Žalobce si musí být vědom, že v dalších řízeních za shodných skutkových okolností mu nebude vyhověno (žalovaná eviduje 474 žádostí žalobce o bezplatnou právní pomoc), řetězi však další žádosti u žalované, následně proti zamítavým rozhodnutím podává správní žaloby, v řízeních o nichž vždy žádá o osvobození od soudního poplatku. Při neúspěchu se obrací na Nejvyšší správní soud. Takový postup městský soud nepovažuje za souladný se smyslem institutu osvobození od soudních poplatků, jímž je zabezpečení přístupu k soudní ochraně i účastníkům v tíživých sociálních poměrech.

[4] Na okraj městský soud zmínil, že ač podrobně nezkoumal žalobcovu nemajetnost, jeho prohlášení o příjmech a výdajích by nepovažoval za zcela dostatečné, a to zejména z důvodu uvedení velmi neurčitých a částečně i nevěrohodných údajů.

II. Kasační stížnost

[5] Proti napadenému usnesení podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost. Závěr, že žalovanou žádá o bezplatnou právní službu, přestože ví, že mu nebude vyhověno, považuje za arogantní. Žádný rozsudek totiž neříká, že žalobní tvrzení jsou neopodstatněná. Městský soud nepřipustně paušalizuje.

[6] Namítl, že nežádal o osvobození od soudních poplatků (množné číslo), ale od soudního poplatku. Městský soud není nezávislý a ignoruje, že Listina základních práv a svobod je aplikovatelná přímo. Stěžovatel poukázal na jiná řízení, která u něj v minulosti vedl a která městský soud podle něj „maří bez rozsudků“. Judikaturu používá městský soud jen takovou, která se mu hodí, a uvádí tím (nejspíše stěžovatele – pozn. NSS) v hluboký omyl.

[7] Městský soud svévolně předstírá, že stěžovatel nedoložil svou chudobnost. Navíc městský soud až doposud nikdy nevyžadoval doložení, že nemajetnost trvá několik měsíců. Stěžovatel odkázal na rozhodnutí zdejšího soudu sp. zn. 2 As 9/2023.

[8] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[9] Kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná. Podáním kasační stížnosti proti procesnímu rozhodnutí krajského (městského) soudu, s výjimkou procesního rozhodnutí, kterým se řízení o žalobě končí, nevzniká stěžovateli poplatková povinnost (usnesení

pokračování

rozšířeného senátu NSS ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014-19, č. 3271/2015 Sb. NSS). Kasační soud tudíž stěžovatele k zaplacení soudního poplatku nevyzýval. Z právě uvedeného usnesení rozšířeného senátu rovněž vyplývá, že § 105 odst. 2 s. ř. s. zakotvující povinnost být v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem se neuplatní v případech, kdy kasační stížnost směřuje proti procesnímu rozhodnutí učiněnému v řízení o žalobě, jež slouží toliko k zajištění podmínek řízení nebo jeho řádného průběhu.

[10] Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti dle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů.

[11] Kasační stížnost není důvodná.

[12] Nejvyšší správní soud již letos posuzoval podobné kasační stížnosti stěžovatele (tj. kasační stížnosti proti usnesením, jimiž městský soud neosvobodil stěžovatele od soudních poplatků pro zjevné zneužití práva). Tyto kasační stížnosti zdejší soud zamítl rozsudky ze dne 5. 4. 2023, č. j. 2 As 44/2023-11, a ze dne 9. 5. 2023, č. j. 1 As 28/2023-12. Stále aktuální jsou i zamítavé rozsudky NSS v podobných věcech z loňska, například rozsudky ze dne 3. 1. 2022, č. j. 2 As 285/2021-23, ze dne 30. 5. 2022, č. j. 8 As 98/2022-12, ze dne 29. 6. 2022, č. j. 8 As 131/2022-12, či ze dne 9. 3. 2022, č. j. 10 As 58/2022-13, anebo z roku 2021 – např. rozsudky ze dne 9. 9. 2021, č. j. 4 As 203/2021-13, nebo ze dne 18. 2. 2021, č. j. 8 As 31/2021-18 (hlouběji do minulosti dle Nejvyššího správního soudu není třeba zabíhat).

[13] Ve shora uvedených věcech stěžovatel uplatnil velmi podobné argumenty jako v nyní projednávané věci, která se svým obsahem od dřívějších případů neliší a ani významově nevymyká. Na svých dříve vyslovených závěrech Nejvyšší správní soud trvá.

[14] Stěžovateli se v rozsudku NSS ze dne 18. 2. 2021, č. j. 8 As 31/2021-18, bodě 13, dostalo odpovědi na námitku stran formulace *soudní poplatky* (plurál) ve výroku usnesení o neosvobození od soudních poplatků: „*nezávisle na konkrétní formulaci zvolené žalobcem se vždy rozhoduje o osvobození od soudních poplatků (plurál), neboť krajským (městským) soudem potenciálně přiznané osvobození se vztahuje nejen na poplatek za žalobu, ale také například na poplatek za případný návrh na přiznání odkladného účinku žaloby. Vztahuje se ale také na řízení o kasační stížnosti (§ 36 odst. 3 věta poslední s. ř. s.). Námitka stěžovatele, že žádal pouze o osvobození od jednoho soudního poplatku ... , je tedy nedůvodná.*“

[15] Jako hlavní důvod neosvobození od soudních poplatků uvedl městský soud konstantní zneužívání tohoto institutu stěžovatelem. Městský soud nevyšel z „pouhé“ mnohosti sporů, které stěžovatel vede, ale vzal v potaz, že stěžovatelovy námitky jsou stereotypní (stejně), ač byly opakovaně správními soudy řešeny, stěžovatel spory řetězí a vede „spory pro spory“. V souladu s judikaturou (rozsudky NSS ze dne 29. 5. 2015, č. j. 4 As 104/2015-12, ze dne 12. 9. 2018, č. j. 1 As 231/2018-17, nebo ze dne 13. 3. 2019, č. j. 6 As 36/2019-12) tedy zohlednil sériovost a stereotypnost stěžovatelem podávaných žádostí spojenou s opakováním obdobných či zcela identických argumentů. Městský soud dostal požadavků, které na něj klade judikatura Nejvyššího správního soudu v případě, že neosvobodí žalobce od soudních poplatků z důvodu zneužití práva.

[16] K výtce stěžovatele, že závěry městského soudu jsou paušalizující, se vyjádřil NSS v rozsudku ze dne 5. 4. 2023, č. j. 2 As 44/2023-11, bodě 11, tak, že „*lze v obecné rovině poukázat na ustálenou judikaturu kasačního soudu, ze které plyne, že smysl osvobození od soudních poplatků je především v tom, aby byl osobám, které nemají dostatek prostředků, zajištěn přístup k soudu. Nejedná se ovšem o institut, který má umožňovat chudým osobám bezplatně vést spory podle své libosti.*“ Nad rámec toho je třeba zopakovat, že městský soud se nedopustil paušalizování, pokud sledoval mnohost stěžovatelových sporů, protože se současně zabýval jejich povahou. Žalobní argumentace se, jak bylo uvedeno výše, od dříve řešených věcí takřka neodlišuje.

[17] Nejvyšší správní soud eviduje přibližně 1 500 věcí týkajících se stěžovatele. Stěžovatelem volený postup se zpravidla ve všech řízeních neustále opakuje, přičemž uvádí zcela shodné či obdobné argumenty. Zdejší soud opakovaně vyhodnotil skutkově a právně obdobné okolnosti, za nichž stěžovatel uplatňuje u soudu svá práva, jako účelové, neboť se nesoudí veden snahou o meritorní řešení sporu, nýbrž pro jeho samotné vedení.

[18] Podmínky pro osvobození stěžovatele od soudních poplatků v řízení před městským soudem nebyly naplněny. Stěžovatel svými podáními nesleduje ochranu svých veřejných subjektivních práv, resp. žádost o osvobození od soudních poplatků nesměruje k zajištění účinné soudní ochrany, nýbrž představuje snahu stěžovatele vést prostřednictvím opakovaného žádání o osvobození od soudních poplatků bezplatně spory podle své libosti.

[19] Městský soud nevěrohodnost listin, jimiž stěžovatel dokládal svou *chudobnost*, zmínil pouze okrajově (podpůrně) – neprokázání nemajetnosti *nebylo* důvodem k odeprání dobrodiní v podobě osvobození od soudních poplatků. I pokud je účastník řízení nemajetný, takže by bylo zásadně namístě přiznat mu osvobození od soudních poplatků, může mu soud toto dobrodiní odeprít, a to zejména pro povahu sporů, které účastník vede (srov. např. rozsudek NSS ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011-66, který se týkal stěžovatele). Irelevantní jsou proto stěžovatelovy kasační námitky v tom smyslu, že městský soud maří jeho žalobu „*předstíráním*“, že žalobce svou nemajetnost nedoložil. Mimoběžný je i stěžovatelův poukaz na rozsudek NSS ze dne 23. 2. 2023, č. j. 2 As 9/2023-10. Nejvyššímu správnímu soudu není ani zřejmé, čeho se jím stěžovatel snažil docílit. V právě uvedeném rozsudku totiž Nejvyšší správní soud poukázal na drobný nedostatek odůvodnění usnesení městského soudu stran posouzení stěžovatelem předložené listiny, to však v tehdy řešené věci nic neměnilo na závěru, že stěžovatel své poměry městskému soudu dostatečně neozřejmil.

[20] K ostatním námitkám obsaženým v kasační stížnosti (například o přímé aplikovatelnosti Listiny základních práv a svobod) Nejvyšší správní soud pouze ve stručnosti konstatuje, že se jedná toliko o vyjádření stěžovatelových názorů a spekulací na činnost městského soudu, které nejsou pro posouzení věci (tedy otázku osvobození od soudních poplatků) jakkoli relevantní.

IV. Závěr a náklady řízení

[21] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty poslední s. ř. s. zamítl.

pokračování

[22] O nákladech řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel, který nebyl ve věci úspěšný, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšné žalované žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nevznikly, pročež jí soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. července 2023

Mgr. Eva Šonková
předsedkyně senátu